

Zaaknr. : 685894
Kenmerk : 688122

Begroting 2024 waterschap Brabantse Delta

Behandelend ambtenaar: E. Schellekens
Programmadirecteur: A. Meuleman
Portefeuillehouder: K. van den Berg
Ambtenaar aanwezig bij Programmadirectie, Managementteam of Programma-overleg: Nee

Doel van de notitie: Besluitvorming door het algemeen bestuur over de Begroting 2024 en hiermee het financiële kader voor uitvoering van de programma's, alsmede de dekkingsmiddelen die zijn opgenomen in de Begroting.

Samenvatting: Op 31 mei 2023 is het akkoord 2023-2027 "Water verbindt ons" gepresenteerd. Dit akkoord is inhoudelijk en financieel leidend geweest bij het opstellen van de Kadernota 2024-2028. Daarnaast hebben de geopolitieke en economische ontwikkelingen ook een impact op de financiën van het waterschap. De Begroting 2024 is een nadere uitwerking van het eerste jaar uit de Kadernota 2024-2028. In de Begroting 2024 is vastgelegd welke doelen waterschap Brabantse Delta nastreeft en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. Op basis hiervan zijn de tarieven voor de waterschapsbelastingen 2024 en de inzet van de tariefegaliseringsreserves bepaald. De Begroting 2024 is gebaseerd op het kostentoedelingsonderzoek 2024 dat eveneens in deze AB-vergadering wordt vastgesteld. Gelijktijdig met de Begroting 2024 worden de 'belastingverordeningen' en de 'projectenlijsten ter mandatering aan het dagelijks bestuur' als separate besluiten aangeboden.

Advies: Het algemeen bestuur stemt in met:

1. De Begroting 2024.
2. De voorgestelde dekking van het resultaat van de taak Watersysteembeheer (€ 5.511.000 nadelig):
 - a. Toevoeging financiële meevallers aan de bestemmingsreserve DFB-WS: € 1.077.000
 - b. Toevoeging algemene/calamiteiten reserve € 48.000
 - c. Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB-WS: € 1.514.000
 - d. Onttrekking uit de egaliseringsreserve WS: € 5.122.000
3. De voorgestelde dekking van het resultaat van de taak Zuiveringsbeheer (€ 4.657.000 nadelig):
 - a. Toevoeging financiële meevallers aan bestemmingsreserve DFB-ZB: € 1.152.000
 - b. Toevoeging algemene/calamiteiten reserve € 36.000
 - c. Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB-ZB: € 771.000
 - d. Onttrekking uit de egaliseringsreserve ZB: € 5.074.000

Bespreking in:	Vergaderdatum:
☐ Programmadirecteur	
☐ Programma-overleg	
☐ Programmadirectie	
☒ Managementteam	3 oktober 2023
☐ Overlegvergadering OR	
☐ Portefeuillehouderoverleg	
☒ Dagelijks Bestuur	10 oktober 2023
☒ Commissie Financiën, bedrijfsvoering en digitalisering	01 november 2023
☒ Algemeen Bestuur	15 november 2023
☒ Check financiële en juridische paragraaf	26 september 2023
☒ Bijlage(n) bij het besluit Begroting 2024 Waterschap Brabantse Delta	695196
☒ Achtergronddocument(en) Begroting hWh 2024, Begroting BWB 2024, Begroting AQUON 2024, Begroting NBWB 2024	630812, 689541, 689538, 690249

Aanleiding/context

Het waterschap is wettelijk verplicht om jaarlijks een meerjarenraming op te stellen die de koers en financiële kaders weergeeft. Het waterschap legt dit vast in de Kadernota met een vijfjarige doorkijk. De Kadernota 2024-2028 vormt, samen met het Akkoord 'Water verbindt ons' en het Waterbeheerprogramma 2022-2027 'Klimaatbestendige en veerkrachtige waterlandschappen', het belangrijkste kaderstellende document voor de bestuursperiode. De Begroting 2024 is een nadere uitwerking van het eerste jaar uit de Kadernota 2024-2028. In de Begroting 2024 is vastgelegd welke doelen waterschap Brabantse Delta in 2024 nastreeft en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn. Op basis hiervan zijn de tarieven voor de waterschapsbelastingen in 2024 bepaald.

Beoogd effect

Het algemeen bestuur autoriseert met het vaststellen van de Begroting 2024 het financiële kader voor de uitvoering van de programma's, alsmede de dekkingsmiddelen die zijn opgenomen in de Begroting.

Argumenten

1. *In de Begroting 2024 en Kadernota 2024-2028 zijn de financiële kaders geborgd om de doelen te kunnen realiseren uit het Akkoord 'Water verbindt ons'*

Op 31 mei 2023 is door het bestuur het akkoord 2023-2027 'Water verbindt ons' gepresenteerd. Dit akkoord is inhoudelijk en financieel leidend geweest bij het opstellen van de Kadernota 2024-2028 en de Begroting 2024. De aandacht ligt daarbij op het realiseren van de noodzakelijke waterdoelen op een zakelijke, ondernemende en innovatieve manier. In de kadernota zijn voorstellen opgenomen om de strategische en realisatie kracht van waterschap Brabantse Delta te versterken. De hiervoor benodigde budgetten zijn opgenomen in de Begroting 2024 en Kadernota 2024-2028. Tevens zijn er budgetten opgenomen om uitvoering te kunnen geven aan de gewenste bestuurlijke ontwikkeling.

2. *Het waterschap houdt bij de berekening van kosten en opbrengsten in de Begroting rekening met de huidige financiële ontwikkelingen en de verwachtingen voor 2024*

De geopolitieke en economische ontwikkelingen hebben ook een impact op het waterschap. De economische groei stagneert, de inflatie en rente stijgen en er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. In de financiële uitgangspunten van de Begroting 2024 is rekening gehouden met al deze ontwikkelingen. In paragraaf 1.3 van de begroting staan de aannames die het waterschap heeft gedaan met betrekking tot de financiële uitgangspunten. De peildatum van de aannames is 1 augustus 2023. Op dat moment zijn de uitgangspunten vastgezet en is het kadernota- en begrotingstraject verder ingegaan.

3. *In de Begroting 2024 is ervoor gekozen om een groot deel van de tariefegalisereserve in te zetten om de belastingtarieven in 2024 te dempen*

Het verwachte bedrijfsresultaat van de voorliggende Begroting 2024 is ruim € 10 miljoen negatief. Er is voor gekozen om een groot deel van de egalisereserve in te zetten om de belastingtarieven in 2024 te dempen. In de nota Reserves en voorzieningen is als uitgangspunt opgenomen dat de egalisereserve binnen de meerjarenraming wordt afgebouwd naar nul. Met de Begroting 2024 en Kadernota 2024-2028 is hier invulling aan gegeven.

Verwacht bedrijfsresultaat 2024 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2024	Begroting 2023	Jaarrekening 2022
Totale bruto lasten ¹	212.015	189.951	169.993
Totale baten (incl. bijdrage provincie Noord-Brabant)	201.847	-186.228	-175.903
Verwacht Bedrijfsresultaat	+10.168	+3.724	-5.910

(+ = nadelig / - = voordelig)

¹ Bruto lasten zijn de totale kosten van het waterschap. Netto lasten zijn de bruto lasten verminderd met de overige opbrengsten (niet zijnde belastingopbrengsten).

De Begroting 2024 resulteert in de volgende verwachte resultaten en dekking per taak:

Verwacht resultaat en dekking per taak (bedragen x € 1.000)	Water-systeem-beheer	Zuiverings-beheer	Vaarwegen-beheer	Totaal
Netto lasten	92.176	92.430	2.051	186.657
Opbrengst verontreinigingsheffing	-448			-448
Heffingen/omslagen	-86.217	-87.773		-173.990
Bijdrage Provincie			-2.051	-2.051
Resultaat per taak 2024	+5.511	+4.657	0	+10.168
Toevoeging bestemmingsreserve DFB (financiële meevallers) ²	+1.077	+1.152		+2.229
Onttrekking bestemmingsreserve DFB ²	-1.514	-771		-2.285
Mutatie algemene/calamiteiten reserve	+48	+36		+84
Onttrekking egaliseringsreserve	-5.122	-5.074		-10.197
Dekking resultaat per taak 2024	-5.511	-4.657		-10.168

De belastingtarieven voor de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing zijn hieronder weergegeven:

Belastingtarieven per eenheid (bedragen in €)	Begroting 2024	Begroting 2023	%
Watersysteemheffing			
- ingezetenen	76,03	70,45	+7,9%
- gebouwd % WOZ waarde	0,0331%	0,0296%	+11,9%
- natuur	5,34	5,23	+2,1%
- ongebouwd openbare wegen	247,27	364,60	-32,2%
- overig ongebouwd	70,65	72,92	-3,1%
Zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing	74,65	68,81	+8,5%

Op basis bovenstaande belastingtarieven zijn de belastingaanslagen per voorbeeldprofiel als volgt:

Voorbeeldaanslagen (bedragen in €)	Begroting 2024	Begroting 2023	%
Voorbeeldaanslagen huishoudens			
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 ve	€ 300	€ 277	+8,3%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 ve	€ 151	€ 139	+8,2%
Meerpersoons huishouden, koopwoning, € 250.000, 3 ve	€ 383	€ 351	+9,1%
Eenpersoons huishouden, koopwoning, € 250.000, 1 ve	€ 233	€ 213	+9,5%
Voorbeeldaanslagen bedrijven			
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 13.000.000, 300 ve	€ 26.695	€ 24.488	+9,0%
Agrarisch bedrijf, € 500.000, 50 ha grond, 3 ve	€ 3.922	€ 4.000	-2,0%
Groothandel, € 2.600.000, 7 ve	€ 1.383	€ 1.251	+10,6%
Overige voorbeeldaanslagen			
Natuurterreinen, 1000 ha	€ 5.340	€ 5.227	+2,1%
Gemeente, 600 ha wegen	€ 148.362	€ 218.763	-32,2%

² De toevoegingen en onttrekkingen aan de bestemmingsreserve DFB worden apart voorgelegd. Reserves ontstaan, worden gevoed, opgeheven of verminderd door aparte besluiten van het algemeen bestuur.

4. *De Begroting 2024 is gebaseerd op het kostentoedelingsonderzoek dat in 2023 heeft plaatsgevonden*

De Waterschapswet verplicht het waterschap tenminste eenmaal in de vijf jaar de kostentoedelingsverordening te herzien waarmee de kosten voor het watersysteembeheer worden toegedeeld aan de heffingsplichtige categorieën. Hier gaat meestal een kostentoedelingsonderzoek aan vooraf. In 2023 heeft het kostentoedelingsonderzoek voor het jaar 2024 plaatsgevonden. Het uitgangspunt bij het opstellen van de verordening was de bestuurlijke wens om een gelijkmatige tariefontwikkeling te bevorderen én om de belastbaarheid van de diverse categorieën binnen proporties te houden.

Er is voor gekozen om het ingezeten aandeel op de rekenkundige uitkomst van 29,9% vast te stellen en géén bijstelling te plegen. Hiermee zijn alle categorieën vastgesteld op de rekenkundige uitkomst van het onderzoek. Binnen de categorie ongebouwd zal de huidige mogelijkheid voor tariefdifferentiatie (maximaal 400%) voor 'verharde openbare wegen' in de toekomst beperkt worden tot 100%. Om het effect enigszins gelijkmatig te laten verlopen en voor te sorteren op het nieuwe belastingstelsel, is er gekozen voor een aanpassing van de tariefdifferentiatie van 400% naar 250%. Het is dus niet mogelijk om een gelijkmatige tariefontwikkeling voor de wegen tot stand te brengen.

Categorie Watersysteembeheer	Verdeling 2024	Verdeling 2023
Ingezetenen	29,90%	30,00%
Gebouwd	60,40%	58,10%
Ongebouwd	9,51%	11,70%
Natuur	0,19%	0,20%

5. *Het weerstandsvermogen van de wettelijke taken Zuiveringsbeheer en Watersysteembeheer is uitstekend.*

Conform de systematiek van voorgaande jaren zijn ook voor deze kadernota en begroting de kansen en de mogelijke gevolgen van de grootste risico's in beeld gebracht en vastgelegd in een risicoregister. De totale impact van deze risico's wordt vergeleken met de bestuurlijk vastgestelde norm voor het weerstandsvermogen. Op die manier zorgt het waterschap ervoor dat het voldoende weerstandscapaciteit heeft om financiële tegenslagen op te vangen. De norm voor de weerstandscapaciteit is 1,2 x de risico's. De daadwerkelijke weerstandscapaciteit op 1-1-2024 is als volgt:

Weerstandscapaciteit per 1-1-2024 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Inschatting Begroting 2024	Inschatting Begroting 2023
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit WS	15.746	12.876
Omvang risico's Watersysteembeheer	2.000	2.120
Weerstandsvermogen Watersysteembeheer	7,9	6,1
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit ZB	11.001	5.262
Omvang risico's Zuiveringsbeheer	3.000	2.980
Weerstandsvermogen Zuiveringsbeheer	3,7	1,8

Vanwege het positieve resultaat van de Jaarrekening 2022 en het verwachte positieve resultaat voor 2023 (op basis van Managementletter 2023-2) is het weerstandsvermogen voor beide taken toegenomen ten opzichte van vorig jaar. Conform afspraak uit de nota Reserves en voorzieningen wordt de tariefegalisatiereserve binnen de meerjarenraming afgebouwd naar nul en neemt daarmee de beschikbare weerstandscapaciteit af.

6. *Met de Begroting 2024 wordt een budget ter beschikking gesteld aan de onafhankelijke, extern samengestelde rekenkamer.*

Vanaf 2024 gaat het waterschap werken met een volledig onafhankelijke extern samengestelde rekenkamer. Daartoe zijn de voorbereidingen in volle gang. Daarbij moet op basis van de wet in overleg met (voorzitter van) de rekenkamer een budget ter beschikking worden gesteld voor de werkzaamheden van de rekenkamer. Daarnaast moet op voordracht van de rekenkamer worden voorzien in de ondersteuning die nodig is voor het functioneren van de rekenkamer. De rekenkamer moet de komende periode nog worden bemenst. Afstemming over bovenstaande zaken is dus nog niet mogelijk. Dat laat onverlet dat er via de begroting wel middelen ter beschikking moeten worden gesteld voor het werk van

de rekenkamer. In afwachting van de bestuurlijke afstemming en de feitelijke invulling van de rekenkamer zijn er in de Begroting 2024 de volgende posten opgenomen voor de werkzaamheden van de rekenkamer:

- Budget onderzoeken rekenkamer € 75.000,-
- Secretaris rekenkamer (extern) € 35.000,-
- Vergoedingen en reiskosten € 15.000,-

Met het vaststellen van de begroting zijn de bovengenoemde bedragen beschikbaar voor de werkzaamheden van de rekenkamer in 2024 en wordt het genoemde onderzoeksbudget ter beschikking gesteld aan de rekenkamer.

Kanttekeningen en risico's

In de risicoparagraaf van de Begroting 2024 (§ 1.10) worden de belangrijkste risico's voor de bedrijfsvoering toegelicht.

Financiële dekking

De netto lasten en belastingtarieven leiden tot een verwacht nadelig bedrijfsresultaat voor 2024 van ruim € 10 miljoen. Conform de voorgestelde resultaatbestemming wordt dit bedrag onttrokken aan de reserves. In de Begroting 2024 is ervoor gekozen om een groot deel van de tariefegalisatiereserves in te zetten om de belastingtarieven in 2024 te dempen.

Uitvoering

De in de begroting opgenomen programmaplannen en investeringen worden in 2024 uitgevoerd. De begroting vormt het geautoriseerd, inhoudelijk en financieel kader waarbinnen de bedrijfsvoering moet plaatsvinden. Gelijktijdig met de Begroting 2024 worden de 'belastingverordeningen' en de 'projectenlijsten ter mandatering aan het dagelijks bestuur' als separate agendapunten aangeboden.

Communicatie

- In de Waterschapswet is bepaald dat het dagelijks bestuur de ontwerpbegroting met toelichting aan het algemeen bestuur aanbiedt.
- De commissie Financiën, bedrijfsvoering en digitalisering (1 november 2023) brengt technisch advies uit aan het algemeen bestuur over de Begroting 2024.
- De Begroting 2024 en bijbehorende stukken moeten, zodra zij verstrekt zijn aan het algemeen bestuur, ten minste 2 weken ter inzage worden gelegd voor belanghebbenden. De begroting is ook te downloaden van de website van het waterschap. Van de terinzagelegging en verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven.
- De begroting 2024 zal in de AB-vergadering van 15 november 2023 ter vaststelling worden aangeboden.
- Na vaststelling van de begroting wordt deze verstrekt aan de Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant.

Relatie met beleidsvelden

- Winnend Samenwerken in Brabant

De kostenbesparingen in het kader van Winnend Samenwerken zijn verwerkt in de begrotings- en prognosecijfers.

- Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

In 2024 worden bij het behalen van de doelstellingen en het realiseren van producten en diensten diverse MVO-doelen nagestreefd en gerealiseerd.